

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №12

София, 20 юли 1995 г.

(обн., ДВ, бр. 69 от 4 август 1995 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Иван Григоров

Милчо Костов

Пенчо Пенев

Станислав Димитров

Тодор Тодоров

Николай Павлов

Александър Арабаджиев

Димитър Гочев

Георги Марков

при участието на секретар-протоколита Галина Добрева разгледа в закрито заседание на 20 юли 1995 г. конституционно дело № 15 от 1995 г., докладвано от съдията Николай Павлов.

Делото е образувано на 14 юни 1995 г. по искане на Върховния съд на основание чл. 150, ал. 2 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията за установяване на противоконституционността на разпоредбата на чл. 360, ал. 2, изречение последно от Кодекса на труда относно израза "и на други отговорни държавни служители, посочени в ... акт на Министерския съвет", въз основа на която е прието ПМС № 135 от 1993 г.

Твърди се, че с разпоредбата на чл. 16 от Конституцията се прокламира конституционният принцип за защита на труда, а чл. 56 и 57 въздигат като неотменимо право на гражданите правото им на защита, когато са нарушени или засегнати техни права. В подкрепа на твърдението се посочват разпоредбите на чл. 117, ал. 1, чл. 120, ал. 2, чл. 121, чл. 122, ал. 1 от Конституцията, които с непосредственото си действие регулират и защитават осъществяването на правата на гражданите.

Като се позовават на нормата на чл. 360, ал. 2 от Кодекса на труда, вносителите на искането поддържат, че тя противоречи на разглежданите текстове от Конституцията, които не допускат с акт на Министерския съвет да се определят категории държавни служители, трудовите спорове при уволнение на които не подлежат на разглеждане от съдилищата. Твърди се, че с приетото от Министерския съвет на основание чл. 360, ал. 2 от Кодекса на труда Постановление № 135 от 15 юни 1993 г. (ДВ, бр. 64 от 1993 г.) противоконституционно се дерогира законовата уредба на трудовите правоотношения относно тяхната правна защита.

Конституционният съд с определение от 22 юни 1995 г. е намерил искането за допустимо с оглед разпоредбите на чл. 84, т. 2, чл. 95, т. 3 във връзка с § 15 от Закона за съдебната власт и е допуснал за разглеждане искането на Върховния съд за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 360, ал. 2, изречение последно от Кодекса на труда в частта му "и на други отговорни държавни служители, посочени в ... акт на Министерския съвет", въз основа на която е прието ПМС № 135 от 1993 г.

Като заинтересувани страни по делото са конституирани Министерският съвет, главният прокурор, Конфедерацията на независимите синдикати в България и Конфедерацията на труда "Подкрепа".

В дадения от съда срок за допълнителни съображения по искането Върховният съд не се е възползвал от дадената му възможност.

В постъпилото от Министерския съвет на Република България становище се застъпва гледището, че атакуваната разпоредба от Кодекса на труда не е противоконституционна. Поддържа се, че правото на защита на лицата, визирани в ПМС № 135 от 1993 г., не е нарушено, а само е изключен съдебният контрол.

В писменото си становище главният прокурор е изтъкнал, че правото на труд като прогласено основно право с нормата на чл. 48 от Конституцията е защитено с разпоредбите на чл. 56 и 57 във връзка с чл. 16 от Конституцията и че то и неговата защита не могат да бъдат дерогирани с подзаконов акт, какъвто е ПМС № 135 от 1993 г. В подкрепа на тезата се подчертава, че посочените по-горе разпоредби на Конституцията на Република България изрично предвиждат, че правните отношения, възникващи по повод осъществяването и гарантирането на основното конституционно право на труд, могат да бъдат уреждани единствено със закон. Изрично се посочва разпоредбата на чл. 116, ал. 2 от Конституцията като основна норма за статута на държавните служители.

Аналогични аргументи са застъпени и в становищата на конституираните като страни синдикати.

Конституционният съд, като обсъди доводите, направени в искането и в застъпените становища, намира искането основателно по следните съображения:

Съгласно разпоредбата на чл. 8 от Конституцията държавната власт се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна. В нормотворческата дейност актовете на законодателната власт са от по-висш порядък от тези на изпълнителната.

Възприетият конституционен принцип за разделение на властите не допуска волята на законодателната власт да бъде променяна или подменяна по пътя на издаване на подзаконови нормативни актове. Конституцията

изрично отрича на изпълнителната власт да законодателства. В същата връзка следва да се изтъкне и обстоятелството, че при непосредственото действие на конституционната норма, което е основа на правовата държава, акцентът се поставя не само върху конституционно прогласеното право, а преди всичко във възможността то да бъде защитено пред съд.

По принцип всеки гражданин може да търси защита на своите права и законни интереси пред съд (чл. 56, 117, чл. 120, ал. 1 от Конституцията). Изключение от този принцип основният закон допуска само за изрично посочени, и то в закон административни актове (чл. 120, ал. 2 от Конституцията).

Ето защо на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Обявява за противоконституционна разпоредбата на чл. 360, ал. 2 от Кодекса на труда в частта относно думите "или в акт на Министерския съвет" (изменение ДВ, бр. 100 от 1992 г.).

Председател: Асен Манов